

PRELOM

Izhaja vsak četrtek. —
Naročnina letno Din 30.—.

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ul. št. 8 v
Ljubljani.

Telefon št. 3770. — Pošt.
ček, račun št. 10.499.

Vladislav Fabjančič:

Ustvarjajmo organizacije!

Z veličastno manifestacijo 1. decembra lanskega leta so združene bojne organizacije prvič javno nastopile v Ljubljani. Pokazale so veliko privlačnost na ljudske množice in dobro organizatorsko sposobnost. Manifestacija na dan državnega praznika je izkazala tudi temelji, na katerem stojijo borci: edinost Jugoslavije, pravo domoljubje brez fraz, ljubezen in spoštovanje do kralja, našega vrhovnega poveljnika in vladarja, pripravljenost za sodelovanje z vsemi poštenimi elementi v državi, odločnost za borbo zoper zlo in za zmago človečnosti in pravice za vse delavne, produktivne sloje naroda brez razlike. — Bil je to sijajen dokaz, da se Slovenci zavedajo svoje naloge v državi in da je obrekovallec tisti, ki trdi, da je treba Slovence šele učiti prave državotvornosti. Z nič manjšo energijo in enodušnostjo kot bratje Srbi in Hrvati bodo vsi poštenci Slovenci vedno stali zoper vsakogar na braniku skupne države, ki so ji sami hoteli in ki je utelesenje njihovih stoletnih želja v borbi za ohranjanje slovanske samobitnosti in za dosego popolne neodvisnosti.

Sledila je formalna ustanovitev Združenja borcev Jugoslavije („Boja“), združujočega vse bojne organizacije v Dravski banovini, nosilca novega vsenarodnega gibanja, ki naj se razširi po celi Jugoslaviji in ki naj prinese nov evangelij luči, pravice in čiščenja vsem državljanom.

„Boj“ je organiziral 7. januarja t. l. velik javen zbor v ljubljanskem „Unionu“, ki je dokazal, da je množica ljudstva z borci, da je pokret zdrav, ker izvira iz samega ljudstva, da smo zadeli v bistvo hotenja celega naroda in osvojili njegovo srce. Velika, temeljna načela, ki smo jih izrekli ob silnem odobravanju ljudstva, so prava in se jih bomo držali skozi vse viharje — do končne zmage.

Zdaj je nastopila nova doba v razvoju bojne organizacije: doba organiziranja. Treba je povezati v en snop vse zdrave klase brez sneti. Kar je v ljudstvu krepkega, poštenega, vse to se mora zbrati in organizirati. Dosedanje organizacije se morajo ojačiti, med seboj še krepkeje povezati. Predvsem pa se morajo po celi deželi ustvariti nove organizacije, kjer jih še ni.

Program Združenja borcev Jugoslavije se da ustvariti samo tedaj, če bo stala za idejno enotnostjo vsega poštenega naroda strumna organizacija vseh bojnikov naše ožje in širše domovine. Kralju, državi in narodu moramo postaviti na razpolago duhovno enoten, bojno discipliniran, v tovariški solidarnosti povezan mogočni zbor bojnikov, prežetih z novimi, svetlimi ideali, polnih odločnosti in požrtvovalnosti. Tako postane pokret borcev sposobno orodje zgodovine, jamstvo boljše bodočnosti celega naroda.

Karadjordje — prvoborec za svobodno Jugoslavijo.

lec, toda moder, odločen in hraber vođa, nenavaden organizator in predvsem ognjevit idealist.

Njegove misli so se že tedaj, ob zori našega osvobođenja, razpletale na široko. Leta 1807. je bil poslan Napoleonu pismo, v katerem je poudarjal, da boj ne gre samo za svobodo njegove ožje domovine, temveč tudi za svobodo Slovanov, ki so pod oblastjo dunajskega cesarja. Torej je meril na avstrijske Srbe, Hrvate in Slovence. In leta 1809. je znova pisal Napoleonu: „Srbi zatrujejo Vašemu Imperatorskemu Veličanstvu, da bodo tudi bratje, ki žive v Bosni, Hercegovini in madžarski kraljevini ter naposled tudi Bolgari krenili po njihovi poti.“ Mar ni bil Karadjordje pri pisanju tega pisma obsenčil proroški duh?

Ko smo prošli teden praznovali 130. letnico Karadjordjevega upora in so naši dnevniki počastili svetli spomin velikega praded našega kralja, s tem da so opisali njegove slavne čine in podvige ter bridko njegovo smrt za svobodo rodne zemlje, se je gotovo marsikomu porodila misel, ki naj jo tu zapišemo: Svoboda in združitev Jugoslavije je zahtevala nešteti in dragoceni žrtve, orjaškega napora naših borcev, ki so na raznih bojiščih prelili svojo kri. Zato se zavedajmo, kakšna dragotina je ta naša v stoletjih sezidana narodna država. Zato vsi, kar nas je borcev, sklenimo, da jo bomo v potrebi branili z orožjem zoper vse sovražnike, zunanje ali notranje, očitne ali skrite, zoper prave volkove in zoper volkove v ovčji podobi.

Slava Karadjordju — prvoborec za našo svobodo!

Skupina bojnikov Ljubljana - mesto. Prijavnice za skupino se dobe v društveni pisarni, Kolodvorska ul. 8, vsak dan od 10.—12. in od 3.—6. popoldne.

Za našo mladino.

Predlog tov. Staneta Vidmarja o priliki debate o proračunu oddelka za prosveto v banskem svetu.

Gospod ban! V zvezi s sedanjimi razpravami smatram za potrebno, opozoriti banski svet na obupni položaj naše mlade inteligence. Dolžnost vseh, ki se bavijo z javnimi deli je, da se prav intenzivno pobavijo s tem vprašanjem, kajti ni in ne more nam biti vseeno, kaj bo iz teh mladih in sposobnih ljudi. Kdor opazuje življenje naše akademske mladine, mora priti do spoznanja, da se tu gode stvari, ki morajo vsakega resnega in dobrega patriota zaboleti in zaskrbeti. Mi vemo in vidimo, da se pojavljajo med to mladino stremjenja in strujenja, ki so morda v ostrem nasprotju z obstoječim redom, ki pa so razumljiva človeku, ki gleda globlje in objektivno v vse to vrenje in strujenje. Vemo, da dela to tudi našim oblastvom veliko skrbi. In vendar se skuša zdraviti vse te pojave čisto napačno, na način, ki nič ne doseže, na način, ki morda potlači za kratek čas te pojave, ki čez nekoliko mesecev ponovno ožive. Gospoda, pogledati je treba stvari v oči, iti zlu do korena in pričeti sistematično zdravljenje. Če vidite, da mladi akademiki žive v bedi in pomanjkanju cel čas študija in nimajo po dokončanih študijah pred seboj nobenega izgleda za nameščenje in pošteno preživljanje, je-li potem čudno, če ta mladina izgubi vso vero v človeško družbo, v ves ta družabni red? Odgovorni faktorji naj se nekoliko poglobe v ta problem in sicer brez predsodkov in z ljubeznijo do te mladine, ki je vendar naša, in naj se z vso resnostjo oprimejo reševanja eksistenčnega vprašanja naše mlade inteligence. Če se bo stvar pograbila tako in se bo res kaj storilo v tem oziru, bomo kaj lahko ugotovili, kako izredno zdrava in dobra je v svojem jedru naša mladina, da pa s polnim pravom zahteva svoj košček kruha in dela, da s polnim pravom zahteva možnosti udeleževanja in izrabe svojih sposobnosti. Prosim gospoda bana, da posveti temu vprašanju tudi v bodoče vso svojo pozornost, prosim ga, da z vso globoko ljubeznijo, ki jo je kazal že doslej naši mladini ter z vsem razumevanjem spremlja in podpira stremjenja in zdravo strujenje naših akademikov in jim nudi vso oporo in podporo, ki je mogoča. Predvsem pa naj tudi kraljevska banska uprava razmišlja o tem, kako ustvariti tej naši mladi inteligenci nove možnosti dela in udeleževanja in izboljšati eksistenčne izgleda za bodočnost. Kot prvo pa naj kraljevska banska uprava skuša čimprej ustvariti dobro, samostojno, akademsko menzo in kolegij, da se naši mladini zagotovi vsaj najnujnejše življenjske pogoje. V ta namen, naj se že v letošnjem proračunu votira znesek Din 50.000. S svoje strani pa obljubljam, da bom z veseljem započel potem tudi podporno akcijo za tako menzo med našim trgovstvom in industrijo.

Predlog je bil zavrnjen, ker je g. podban, ki je trenutno predsedoval zasedanju, bil mnenja, da ni stvarne potrebe in da obstoječe menze popolnoma zadoščajo. Da je to mnenje zmotno, kaže najbolje članek, ki ga prinaša ravno o tej stvari „Akademski glas“ in katerega v naslednjem ponatiskujemo.

Akademski menza je potrebna.

Banovinski svetnik g. Stane Vidmar se je v banovinskem svetu toplo zavzel za ustanovitve Akademski menze. Predlagal je znesek Din 50.000 kot prispevek naše banovine, s svoje strani pa je obljubil vso pomoč v trgovskih in industrijskih krogih. Po časopisnih poročilih posnemamo, da je g. podban zavrnil predlog, češ, da ni stvarne potrebe, obstoječe menze da zadoščajo potrebam. Banovina odpomore s podporo nad 120 akademikom (200—600 Din) najbednejšim.

G. podban se moti, nikakor ni današnje stanje večine akademikov še kolikor toliko zadovoljivo. Večina akademikov se nikakor ne strinja s g. podbanom, ki poudarja, da sedanje menze krijejo naše potrebe. Da, ali kako? Mislím, da pravilno razumemo g. Staneta Vidmarja, da hoče z akademsko menzo osvoboditi akademike pogubnih vplivov glede na njihovo neodvisnost. Povejmo si kar odkrito, sedanje menze režejo akademikom kruh po vsakokratni naklonjenosti odločujočih oseb. Mnogokrat je v ospredju vse drugo nego stvarna potreba in uvidevnost. Akademski menza pa mora nuditi prehrano vsakemu vpisanemu slušatelju naše univerze, ne glede na njegovo svetovnonazorsko opredeljenost ali politično pripadnost. V „Akademskem Glasu“ je svoječasno naglasil gosp. univ. prof. dr. Vidmar vso veliko kvarnost obstoječega pritiska na večino akademikov. Želimo, da njegovo mnenje nikakor ne ostane glas vpajočega v puščavi.

Pomislímo dalje: okoli 2000 slušateljev v Ljubljani se hrani večinoma po menzah, le malo število je oskrbljenih v krogu rodbine. Ogromna večina je vezana na menze, ki so v prvi vrsti ustvarjene za druge sloje, ki služijo in kateri lažje utrpé dnevno nekoliko dinarjev več. Vse menze v Ljubljani so za akademika predrage v sorazmerju z datjavami in kvaliteto hrane. Akademsko menzo si lahko mislim tako urejeno, da si študent postreže sam in se na ta način zmanjšajo režijski stroški. Večina menz je trgovsko baziranih, akademska menza pa bo nujno pasivna, vezana na javno podporo, ako naj izpolni namen: ob socialno primerni ceni (nekaj dinarjev dnevno) nuditi akademski mladini primerno hrano. Le v akademski menzi, ki bo uživala enodušno podporo vse naše javnosti, je možno ustreči dejanskemu položaju sodobnega visokošolca.

Radi tega toplo pozdravljamo predlog g. Staneta Vidmarja in zavračamo zmotno mnenje g. podbana, kateremu sicer nočemo očitati nenaklonjenosti akademskemu naraščanju. Le oni, kdor noče resnično notranje svobodnega akademskega naraščanja, nam bo odrekel upravičenost akademski menze. — Akademski mladina se noče več igrati liberalce in kle-

(Nadaljevanje na str. 2.)

Uredništvo in uprava „Preloma“ sta se preselila v Kolodvorsko ulico št. 8, kjer ima pisarno tudi Združenje borcev Jugoslavije.

Združenje borcev Jugoslavije („Boj“), osrednji izvršni odbor ima svojo pisarno v Ljubljani, Kolodvorska ulica 8. Telefon št. 3770. Stranke se sprejemajo ob delavnikih od pol 10. do pol ene in od 4. do 6. ure popoldne.

Vsa podrobna navodila glede ustanavljanja krajevnih organizacij kakor tudi siceršna pojasnila se dobe v tajništvu.

Urednik „Preloma“ je vsak dan ob 18. uri v pisarni „Preloma“, Kolodvorska ul. 8.

Istotam se lahko opravijo med 10. in 12. ter 16. in 18. uro vsi posli z upravo lista.

Uredništvo in uprava „Preloma“.

Opozorilo ljubljanskim naročnikom. Prihodnje dni bo prihajal inkasirat naročnino naš inkasant, ki se bo izkazal z legitimacijo uprave „Preloma“.

Uprava.

Čitajte tudi „Bojevnika“, Poljanska cesta 48. Ček. račun 13.051.

rikalce, vse bolj važne naloge nas čakajo v življenju. In kakor se komično sliši na prvi pogled, ena pot do notranje svobodnosti našega akademika vodi preko akademske menze. Velika večina visokošolcev ve to, čeprav

marsikateri vodilni mož tišči pred tem dejstvom glavo v pesek kakor noj. Akademska menza je ena rešitev, druga je vprašanje stanovanj in oblačil; o tem ob priložnosti še par besed.

—a.

I. Matičič:

Bojevniki v ognju.

Po petnajstih letih molka so se bojevniki zdramili. Sodobni svet ni nanje več računal, kakor da jih več ni, da jih je slaba pomorila, da sede za peckom, biksajo stare knofe in petelinja peresa. Nu, ti niso več nevarni. Ali vsaka stvar ima svoj proces, svojo rast in svoje zorenje. Pri bojevnikih je trajalo petnajst let, dokler jim ni dozorel čas, da so ponovno nastopili. Planili pa so tako nenadno iz rezerve in tako silovito, da je svet ostrmel od njihovega čisto bojno ustrojenem izpadu.

Pariški borci so se strnili v bojne redove in planili v bran proti razvratnosti, proti velepijavkam francoske ljudske krvi, v boj proti gnilobi. In pred njihovim silovitim maršom je klonila pariška oborožena moč, njihovemu dostojanstvenemu nastopu se je divil svet.

Francoski bojevniki so sijajno organizirani, a njih nastopi prav vojaško ustrojeni. V njih živi resnično in silno bojno tovarštvo, ki ga ne premami in ga ne more omajati današnji pomehkužen in razvratni čas, ga ne more razdvojiti železen in hladen policijski kordon, temveč ga še bolj strne. Kajti to bojno tovarštvo vodi Ideja, zakoreninjena v pravi demokraciji, nesebičnosti, v pravem poštenju;

in ta silna Ideja ne klone kar pred dimom in burjo, niti je ne ukloni vihra revolucije. Pariški bojevniki so stali kakor zid sredi viharja. Nikomur niso skrivili lasu, samo stali so, a kdor je butnil vanje, je bil odbit. Brez krikov in vikov in groženj, samo stali so mrki na mrtvi straži, zvesti čuvarji Poštenja. Francoski bojevniki v državi nekaj pomenijo, preko njih zlo ne more.

Pariški borci, naše simpatije vam in pozdrav!

Tudi avstro-nemški bojevniki so planili iz rezerve. Toda tu pa ni bilo tako kakor tam, tu ni bilo enotne Ideje. Dolgoletni strankarski duh jim je razjedel enotnost, tovariška načela sta jim pogazila strast in mržnja. In tako jih najdemo na barikadah drug proti drugemu s puško, mitraljezo in topovi, pravi sovražnik proti sovražniku, srditi, besni. Levi brani demokracijo, neodvisnost, a desni levega obsipa s težkim kalibrom. Trdovratni boj: bojevniki proti bojevniku. Oba sta šolana v bojnem metžu, oba vztrajna; in kdo ve, kakšen bi bil konec, ako bi šel samo mož proti možu? Sodimo, da bi se končalo drugače, kajti buntovniki so imeli pač močnejša načela. S težkim kalibrom nad gole hiše in družine — pa pač ni junaštvo.

Državljska vojna v Avstriji.

Krvava državljanska vojna v Avstriji nazorno kaže, kam lahko pripelje pretirano strankarstvo, kam vodi zlasti, če imajo sprte stranke vsaka svojo lastno strankarsko, oboroženo armado. Bojevnike uči krvava avstrijska tragedija, da mora biti bojevniško gibanje povsod enotno, nerazcepljeno in da se mora držati strogo nad strankami.

Strašno obračunavanje v Avstriji se ni vršilo samo med socialno-demokratsko stranko in „patrijotično fronto“ ter hajmverovci, ne samo med delavstvom z ene in meščanstvom z druge strani, marveč je to bil tudi obračun med dvema frontama bojevnikov. Veliko hajmverovcev je bivših frontnih vojakov, med socialdemokratskim „šuchbundom“ pa je poleg mladih delavcev tudi močno zastopan stari avstroogrski vojak. Boj se je končal tako, kakor se drugače ni mogel: zmagovalo je boljše orožje, topovi in stрупeni plini nad puškami in strojnimi, zmagovala je stroga disciplina rednih čet nad junaško požrtvovalnostjo delavskih prostovoljcev. Strašna surovost in brezobzirnost, s katero se je vodila borba, in ki jo je zlasti kazal zmagovallec, priča, koliko mržnje, koliko sovraštva se je tekom poveljnih let nakupilo v Avstriji.

Krivda za to ni samo na eni strani. Tudi ni ta krivda samo v zli volji, v slabih namelih, marveč je bila tudi njuna posledica starih napak, nemogočih odnošajev v avstrijski notranji politiki.

Voditelji avstrijskega hajmvera so v glavnem fevdalci ali pa zastopniki težke industrije. Mnogi od njih so lastniki ducat in več gradov. Voditelji socialnih demokratov pa razen par izjem niso pravi domačini, krščanski Nemci, marveč židje. Pisu teh vrstic se je pred dobrim letom bridko pritoževal neki socialistični funkcionar na Koroškem, da v avstrijski socialdemokraciji ne more priti v prve vrste, kdor je pravi Nemec po krvi. In res so razen dr. Rennerja vsi odlični dunajski socialisti židje, tako dr. Otto Bauer, dr. Julius Deutsch, dr. Robert Danneberg, dr. Fritz Adler itd. Vsi ti so se vedno tudi udeleževali volitev v judovsko cerkveno občino. Spričo strašne mržnje arijevcev do semitov, ki je razpaljena v nemškem narodu, to dejstvo ni mglo ostati brez posledic.

Na drugi strani se je izkazalo, da se dva različna gospodarska režima ne moreta trajno obdržati v eni in isti državi. Dunaj je bil, to se mora priznati, vzorno urejen po socialističnih načelih. Za delavca in nameščence je bilo dobro poskrbljeno, vsaj v materijalnem oziru in v kolikor je to dovoljevala splošna gospodarska kriza. Toda gospodarski krogi

so se vedno ostro pritoževali, da se vse to godi na njihov račun in da socialistični režim uničuje vse zasebno gospodarstvo in da ubija srednji stan. Sovražstvo med obema družabnima razredoma je naraslo do vrhunca in prej ali slej je moralo priti do krvavega obračuna.

V Avstriji kot državi in v drugih zveznih deželah izven Dunaja so vladali agrarci, ki jim je bilo predvsem do tega, da povzdignejo poljedelstvo. Tako se je zgodilo, da Avstrija dandanašnji prideluje celo vrsto poljedelskih proizvodov, ki jih je pred leti morala uvažati iz inozemstva. Sedaj ima mnogo takih proizvodov ne samo zase dosti, ampak jih ima tudi še za izvoz na razpolago. Ta sistem je moral škoditi avstrijski industriji. Sosedne agrarne države vendar ne morejo kupovati od Avstrije več industrijskih izdelkov, kakor pa ona od njih kupi poljedelskih proizvodov! V avtarkičnem sistemu pa je bil tudi prikrit socialen načrt. Ker je industrijsko delavstvo v veliki večini pristaš socialdemokratov, pomeni povzdiga industrije vsled pomnožitve industrijskega delavstva tudi nujno pojačanje socialdemokracije. To pa agrarcem zopet ne gre v račun. Končno velika industrija ni hotela neprestano gledati to notranjo borbo, ki je tudi njej škodovala. Ker so ji socialna načela agrarcev bližja kot pa socialistična, se je zvezala z agrarci, da skupno zatro socialdemokratsko stranko, ki jo je smatrala kot nepotje za svoje gospodarske načrte. Upala je, da bo po uničenju socialdemokracije odpadla idejna preteza agrarcev, ki so dvigali poljedelstvo na račun industrije.

Tako je prišlo do krvave vojne med zasebnimi armadami treh družabnih razredov, od katerih sta dva potegnila skupaj proti tretjemu in tudi zmagovala, ker sta imela v rokah tudi državno eksekutivo. Račun vojne med družabnimi razredi pa so seveda s svojo krvjo poplačali priprosti ljudje, vojak, bojevniki na obeh straneh, ki so komaj morda vedeli, za kaj gre. Poleg njih pa uboge ženske, otroci in starčki! In k vsemu razvaline ponosnih, lepih modernih stavb in stanovanjskih hiš, uničeni milijoni splošnega narodnega premoženja.

Ta razlaga dogodkov v Avstriji pa nikakor ni popolna, če jo obravnavamo samo z notranjega vidika. Zunanji vplivi so igrali tudi sila važno vlogo. O tem pa izpregovorimo v prihodnji številki.

OGLASUJTE V „PRELOMU“ IN NAROČAJTE NAŠ LIST, KER S TEM PODPIRATE DOBRO STVAR!

Gospodarski prelom.

Davki in gospodarstvo.

Govor tov. Staneta Vidmarja v teku zasedanja banskega sveta Dravske banovine, o proračunu oddelka za trgovino, obrt in industrijo.

K proračunu oddelka za trgovino, obrt in industrijo pravzaprav ni mogoče bogve kaj govoriti. Sredstva so tako stisnjena, da ne moremo s temi sredstvi delati čudežev. Računam z možnostmi, računam s sredstvi, ki so na razpolago v danih razmerah in ki so pač razdeljena tako, da ni mogoče skoro nič spremeniti, pa se za to v podrobnosti proračuna ne spuščam. Pač pa imam nekaj važnih zadev, katerim naj kralj. banska uprava posveti vso pažnjo, v kolikor spada v njen delokrog. V kolikor pa presega njen delokrog, naj banska uprava opozori kralj. vlado z vsem povdankom na stanje naše trgovine, obrti in industrije, ker se mi zdi, da vladajo tudi v Beogradu glede našega gospodarstva napačni pojmi. Po davčni politiki sodeč, vlada še vedno mnenje, da so v gospodarstvu neizčrpni viri za vse mogoče davščine, ki se lahko navijajo kar brez konca. Naša davčna politika gre pri nas pota, ki že davno niso več v skladu z razmerami. Že na drugih mestih sem opozarjal na nemogoče stanje, na neznosnost bremen in opozoril, da gre naše gospodarstvo rapidno navzdol. Naše **narodno gospodarstvo** bi nujno potrebovalo nege in zaščite, da se vsaj nekoliko okrepi in izvleče iz težav in slabosti, da se kapitalno vsaj do gotove meje osamosvoji in utrdi, kajti sicer ne bo nikdar moglo kljubovati navalu tujega kapitala, tujega kapitalno močnega podjetništva. Mesto te nege in zaščite pa opazujemo baš nasprotno. Naše podjetništvo že davno ni več v stanju vzdrževati svoje obrate na prejšnji višini, kaj šele dopolnjevati in izpopolnjevati jih. Ono ne more več držati svojih pozicij, o kakem utrjevanju teh pozicij pa ne more biti niti govora. Bременa so prešla že davno vse meje zdravega in pametnega obdavčenja in tvorijo sedaj že nekaj let faktično oddajo premoženja. Takšna praksa pa na dolgo ni mogoča in že iz dosedanjih upadkov števila domačih podjetij vidimo, da se nam tu uničujejo najvažnejši davčni objekti. S tem pa postajajo bременa še večja in neznosnejša za preostale. **Domači narodni gospodarji smo prav gotovo zadnji, ki bi odrekli državi, naši narodni državi vse, kar ji je potrebno.** Vendar pa s polno pravico zahtevamo, da se upoštevajo možnosti in sile davčnih obvezancev in se ne prenapenja strun. **Zahtevamo pa tudi, da se že enkrat najde način in oblika za res pravično razdelitev bremen.** Kajti v času, ko se naša narodna industrijska, trgovska in obrtniška podjetja rušijo in ustavljajo pod težo razmer, v času, ko naša domača narodna podjetja oddajajo v obliki ogromnih davščin že svojo srčno kri, v tem času vidimo, da izkazujejo nekatera tuja velepodjetja, ki imajo baš sedaj pravo konjunkturo, naravnost smešne zasluzke, zasluzke v višini, kakor jih davčna uprava prisojja že našemu srednjemu obrtniku in trgovcu. Takšno postopanje pomeni naravnost roganje in izživljanje. Na tak način se ogromni milijonski zasluzki s spretnimi manipulacijami in knjigovodskimi triki izmikajo obdavčenju in mora vsled tega vso težo bremen nositi naš človek, med tem ko tuji mirno izsesavajo to našo zemljo in naše ljudstvo. Ob pravični razdelitvi bremen bi se prav gotovo olajšalo neznosno stanje, ki vodi k uničenju in sicer prav intenzivnemu uničenju, predvsem takozvane srednjega stanu. **Po tej poti bomo kaj kmalu imeli pri nas samo dve skupini ljudi, t. j. peščico, povečini tujih, velekapitalistov in maso siromašnega obubožanega naroda.** Banska uprava naj temeljito prouči vse te pojave in naj opozori na to tudi kralj. vlado, ki pač mora najti pota in sredstva za pravično in znosno razdelitev bremen. **Če ljudje molče, se to ne sme smatrati vedno kot znak zadovoljstva z obstoječimi razmerami. Danes pa je to molčanje le signalen znak obupa in resignacije.** In v tem je največja nevarnost za naše narodno gospodarstvo, za našo gospodarsko samostojnost. Naj se ne prenapenja strun. Moči so izčrpane in volja ter veselje do dela gineta z dneva v dan. Nisem črnogled in nisem nikdar dopuščal, da se vgnezdijo v naše vrste apatija in malodušnost, ker sem prepričan, da so to najhujši sovražniki naše gospodarske samostojnosti in neodvisnosti. Naj bodo časi še tako težki, mi hočemo in

moramo delati, delati s podvojenimi močmi, čeprav so uspehi samo polovični. Z vztrajnim in smotrenim delom se hočemo prebiti skozi te težke čase. Pri tem delu pa je najmanj, kar smemo pričakovati od naših oblasti, da se nas ne ovira, da se nam ne onemogoča dela in ne otežuje razvoja s pretiranim obremenjevanjem. Če zahtevamo, da naj služi kapital predvsem vstvarjanju novih delavnih možnosti in priložnosti, se mora tudi davčna praksa prilagoditi temu načelu. Če bo pa kaznovan v obliki nezmerne povečanih davščin, kdor zaposli več ljudi, kdor kljub težkim razmeram skuša obdržati vse nameščence in delavce tudi ob pomanjkanju dela in odjema, kdor vstvarja nove priložnosti dela, je jasno, da si bo vsak podjetnik stokrat premislil, predno se bo odločil za povečanje števila nameščencev. Zato smatram za nujno potrebno, prositi gospoda bana, da se pri naganju banovinskih bremen na gospodarstvo na vse to ozira, da pa na ta dejstva nujno opozori tudi g. finančnega ministra in vlado, ker bo škoda za državo nepregledna, če omagajo tudi naši industrijašci, trgovci in obrtniki in obupajo nad smislom te borbe z razmerami in bremenami.

Druugo vprašanje, ki je s tem v zvezi, je vprašanje **brezposelnosti**. Z davčno prakso, ki sem jo ravnokar omenil, se brezposelnost dviga. In brezposelnost je eden najhujših pojavov, je ena najhujših bolezní, obstoječega gospodarskega sistema. Že na zboru borcev sem govoril o tem vprašanju in opozarjal na strašne posledice brezposelnosti, katerih ni mogoče zdraviti s podporami, ki so sicer dobro mišljene, pomenijo pa v jedru le demoralizacijo in ponižanje delavljnega in zmožnega človeka. Edino resno sredstvo za pobijanje brezposelnosti je vstvarjanje delovnih možnosti in organiziranje dela. Pri tem mora naravno intenzivno sodelovati in iskati rešitve predvsem vsa državna uprava, ki se v tem delu ne sme strašiti tudi najradikalnejših sredstev in reform. Ne morem se otresti občutka, **da se pri nas vse preveč politizira, intrigira in taktizira, da se skoro popolnoma zanemari stvarno in sistematično delo in s tem tudi najvažnejše naloge države.** Časi pa so prerensni, da bi se lahko še naprej izogibali resnemu reševanju tega vprašanja in organizaciji dela. **Ne politike, kruha in dela se hoče narodu in v to bi se morale koncentrirati vse sile in vsi napor, če nam je stiska naroda in države res pri srcu in ne samo na jeziku.**

Tuji in domači kapital.

Kaj je kapital? Na to vprašanje nam daje zelo jasen in popolen odgovor Dr. Aleksander Jovanović v svoji knjigi „Narodna ekonomija“. Najprej razpravlja o tem, da potrebujemo razna pomožna sredstva, da sploh lahko uspešno produciramo one dobrine, ki služijo za zadovoljitev potreb, in nato pravi: „Te pomožne dobrine, ki nam omogočajo, da začnemo s proizvodnjo, imenujemo **kapitale**. Kapital je vsaka ona dobrina, ki je izšla iz kake poprejšnje proizvodnje in ki je namenjena proizvajanju novih dobrin. Vsaka dobrina brez razlike je torej lahko kapital, pod pogojem, da je namenjena proizvodnim svrham. One dobrine, ki jih uporabljamo za zadovoljevanje potreb, ne spadajo v kategorijo kapitala. Tako n. pr. premog, ki služi za gretje mojega stanovanja, ni kapital, če se pa uporablja za kurjenje kotlov v kaki tovarni, pa postane kapital. Kapital obseza sledeče kategorije dobrin:

1. umetna dela na zemlji (nasipe, kanale itd.),
2. zgradbe, ki služijo v proizvodne namene (tovarniške zgradbe, železnice, kovinske konstrukcije),
3. orodje in stroje,
4. vse vrste živine,
5. materialije, ki služijo za proizvodnjo,
6. trgovsko blago,
7. denar.“

Ko smo torej ugotovili, da se pojem kapitala ne opredeljuje po naravi njegove sestave, temveč po namenu, ki mu služi, vidimo, da se ta pojem v vsakdanjem govoru zelo pogosto napačno uporablja. Vidimo zlasti, da kapital in denar nikakor nista identična pojma, in da je **denar le tedaj kapital, če je namenjen v produktivne svrhe.**

Kapital je prvi pogoj in podlaga vsake proizvodnje. Gospodarstvo naroda ima le

en namen: zadovoljiti potrebe vsega ljudstva, ki živi na teritoriju države. Potrebe se pa zadovoljuje s tem, da se da ljudstvu zadostne dohodke. Če analiziramo gospodarski obraz posameznika, bomo opazili, da je vsak konzument obenem tudi producent, obenem pa konzument industrijskih varujejo temelji produkcije. Kmet je n. pr. producent rastlinskih in živalskih proizvodov, obenem pa konzument industrijskih produktov. Učitelj ali sodnik navidezno ništa producenta, ker ne proizvajata nobenega blaga, pač pa sodelujeta na osnovah, ki na njih počiva vsaka produkcija; učitelj vzgaja otroke, da bodo lahko, ko dorastejo, s pridom producirali, sodnik pa bedi nad tem, da se bodo spoštovali zakoni, po katerih se uravnava vse življenje, zlasti gospodarsko.

Vsi smo torej producenti in konzumenti obenem, eden neposredno, drugi pa posredno. Kapital, ki je gospodar produkcije, na kateri počiva konzum, je torej vesoljni gospodar. On odreja, kaj se bo produciralo, kako se bo proizvajalo in po čem se bodo proizvodi prodajali; on predstavlja ponudbo, ki tvori s povpraševanjem skupaj celotno narodno gospodarstvo, je pa gospodarsko veliko močnejša od povpraševanja, ki navadno ni organizirano, kapital pa je navadno izvrstno organiziran.

Če imamo vse to pred očmi, potem se ne smemo čuditi, da je za vsako državo vprašanje osnovne važnosti, kdo so tisti ljudje, ki razpolagajo s kapitalom. Za državo je gotovo važno, da so to taki ljudje, ki svoja produkcijska sredstva uporabljajo po etičnih principih in ki streme za tem, da proizvajajo narodu koristno blago, ki ga prodajajo po takih cenah, da narod-kupec dobi polno protivrednost za vloženi denar, na drugi strani pa tudi tako, da svojim delavcem in nameščencem dajejo zadosten zaslužek, da lahko žive dostojno življenje in da lahko tvorno sodelujejo na kulturnem razvoju svoje domovine. Produkcija v državi, to je gospodarska moč države, to odreja mesto, ki ga država zavzema na znotraj in na zunaj v vojni in miru.

Zapadne države, ki imajo močno razvito industrijo, ki je tamkaj organsko zrastle, imajo v tem oziru zelo povoljne okolnosti, ker je narod s svojimi produktivnimi silami sodeloval na gospodarskem in tehničnem dvigu industrije in ostale produkcije. Pri vzhodnih državah, pa tudi v nekaterih srednjeevropskih državah, zlasti pa pri vseh novih državnih tvorbah pa to zadavne razmere niso tako razveseljive. Tu srečujemo korak za korakom med največjimi in najplivnejšimi producenti bodisi tuje državljanke, bodisi ljudi, ki so sicer državljani one države, kjer žive, ki so pa ostali tuji po imenu, duhu in jeziku. Taki ljudje pogosto ne upoštevajo, da morajo svojo miselnost prilagoditi državnemu narodu, temveč ga smatrajo pogosto za predmet izkoriščanja; če imajo možnost za to, kakor je to v preobljudenih krajih, n. pr. v hrvaškem Zagorju ali ponekod po Dravski banovini, potem prisilijo svoje delavstvo, da dela za najbednejšo mezdo ter vsled tega fizično in moralno propada. Tujec ne občuti ob takih okolnostih bratski in etično, njemu navadno ne pride niti na misel, da bi si belil glavo s tem, kako bi spravil svoje koristi v sklad s koristmi svojih delavcev, nasprotno, njega pogosto preveva celo neko zadovoljstvo in zadoščenje, če to ljudstvo, ki ga on kot manjvrednega prezira, trpi, propada in umira.

Poljska ima v svojem gospodarstvu zelo veliko tujcev, ki obvladajo marsikatero važno gospodarsko stroko. Iz časopisnih vesti vidimo, da se tam resno razmišlja o načinu, kako bi se ta vpliv izločilo, in govori se celo o možnosti, da se tuje angažmane odkupi po prisilnih tečajih.

Mednarodni, t. j. tuji kapital, ki dela v evropskih državah, je po Briandovih besedah glavni vzrok poveljnih in bodočih nemirov, neredov in nevarnosti ne le v posameznih državah, nego na celem svetu. (Gl. Jugoslovski Lloyd, Malinarov uvodnik z dne 18. 2. 1934.) Tuji kapital v veliki meri vpliva na gospodarsko, zlasti pa na carinsko politiko posameznih držav. Nikdar ni bil vpliv tujega kapitala tako močan kakor je sedaj, in nikdar niso bile zmede na svetovnem trgu tako velike kakor so sedaj. Mednarodni, tuji kapital je v svojem bistvu neetičen, on razjeda materialne in moralne temelje države, on uničuje narod in njegovo kulturo in ga, če le more, tudi raznaroduje. Tuji kapital nima volje, sodelovati na jačanju in konsolidiranju države, ki v njej dela, in tuja podjetja so sorazmerno najslabši plačniki dav-

kov in drugih dajatev. Dovolj primerov smo imeli že tudi pri nas, ki nam dokazujejo resničnost te trditve.

Naše gospodarske in valutne razmere, ki smo jih v „Prelomu“ že obravnavali, so dovedle do sedanjega stanja, po katerem je tujcem s sorazmerno malo denarja mogoče, da si pridobijo ogromna bogastva v Jugoslaviji. Nemški emigranti, ki jih je Nemčija ravno iz zgoraj navedenih vzrokov poslala drugam, se v veliki meri poslužujejo te prilike, pa tudi Avstrijci in drugi tujci si na tihem pridobivajo razne nepremične vrednosti zlasti v bližini avstrijske meje. Jugoslovansko narodno premoženje je naprodaj po globoko znižanih cenah, tuji vpliv se utrjuje in širi, medtem ko druge države, n. pr. Nemčija in Poljska, pripravljajo končni obračun z nosilci tujega kapitala. Tudi pri nas potrebujemo dobro premišljenih in energičnih ukrepov proti rapidnemu širjenju tujega kapitala, in sicer takoj!

Naša zunanja trgovina v letu 1933.

Naša trgovinska bilanca izkazuje za leto 1933. višek izvoza nad uvozom za okrog 400 milijonov Din.

Med važnejšimi našimi inozemskimi tržišči smo bili aktivni z Avstrijo za 269 milijonov Din.

Najvišji je bil naš izvoz v Italijo, ki je zavzela v prejšnjem letu drugo mesto v našem izvozu. Delež našega izvoza v Italijo je 21,5% celotnega italijanskega uvoza, napram 23,1% v letu 1932. Naša trgovinska bilanca z Italijo je bila vedno aktivna. Ta aktivna v poslednjih letih v dokajšnji meri radi političnih tendenc Italije, upada. Aktiva naše trgovinske bilance z Italijo je znašala 1930.: 1136 mil. Din; 1931.: 703 mil. Din; 1932.: 343 mil. Din; preteklo leto pa le 267 mil. Din.

Po letu 1930. smo bili v prometu z Nemčijo leta 1933. prvič aktivni. Naša pasivnost v tem prometu je znašala 1930.: 430 mil. Din; 1931.: 382 mil. Din; 1933. pa je bil naš promet z Nemčijo za 92 milijonov Din aktiven.

S Češkoslovaško smo dosledno pasivni. L. 1930. je ta pasivnost znašala 669 mil. Din, 1933. pa 17 mil. Din, seveda ob velikem padcu našega izvoza in še večjem padcu našega uvoza iz Češkoslovaške. Uvoz iz Češkoslovaške k nam je padel od 1225 mil. Din v letu 1930. na 349 mil. Din v letu 1933.

Dosledno pasivna je naša trgovinska bilanca že od leta 1930. dalje z Anglijo, Ameriko, od leta 1931. s Francijo.

V celoti kaže naša trgovinska bilanca za leto 1933. sicer dokajšen padec izvoza, ki pa ga prekaša padec uvoza.

Doklade občin v dravski banovini pred komasacijo:

Brez doklad je bilo 25 občin:

od 1—50%	305 občin
„ 51—100%	495 „
„ 100—150%	224 „
„ 151—200%	19 „
200%	8 „
250%	3 „

Skupaj 1054 občin.

Po komasaciji je ostalo le še 325 občin.

Pridobnina v letu 1932. Leta 1932. je bilo v naši državi 308.629 obvezancev pridobnine. Od teh je odpadlo 130.957 (42,4%) na industrije in veletrgovce, 26.044 (8,4%) na svobodne poklice, 140.567 (45,6%) na male trgovce in obrtnike, ter 11.051 (3,6%) na druge male obrti.

Vseh 308.629 obvezancev je plačalo v letu 1932. 210.414.135 Din pridobnine. Isto leto so davčne uprave ocenile čist dohodek obvezancev pridobnine z 2.863.623.715 Din; davčni odbori pa so ta dohodek določili z 1.765.724.635 Din; torej za več nego eno tretjino manj. Na finančno direkcijo v Ljubljani je odpadlo 40.407 obvezancev, ki so plačali 25.681.390 Din pridobnine.

Za omiljenje brezposelnosti. Minister za socialno politiko je v svrhu omiljenja brezposelnosti odredil, da se nakažejo banskim upravam potrebni krediti. V odredbi je predviden niz smernic, kako naj se skrbi za prehrano brezposelnih. Istočasno si minister socialne politike prizadeva, da se čimprej uveljavi uredba o javnih delih, ki se nahaja pred Narodno skupščino in na podlagi katere naj bi se čimprej pričelo z javnimi deli. Dokler se ne bo začelo z javnimi deli, bo ministristvo socialne politike delilo podpore in hrano v kraje, kjer vlada najobčutnejša brezposelnost.

Ameriške investicije v inozemstvu. Ameriški kapital je v najvišji meri investiran v evropskem gospodarstvu. V Evropi investirani ameriški kapital je znašal: 1930.: 5.108 mil. do-

larjev, 1932. pa 5.765 mil. dol., 1933.: 5.156 mil. dol. Celokupna svota v inozemstvu (Evropi, Kanadi, južni Ameriki, srednji Ameriki, Avstraliji in v ostalih državah pa je znašala: 1930.: 16.604 mil. dol., 1932.: 17.968 mil. dol. in je v letu 1933. padla na 17.164 mil. dol.

Iz Francije. Javni dolg Francije se je povečal za 24 milijard in znaša sedaj 294 milijard frankov. Francoska banka skuša čimboli omejiti odtok zlata. Državne železnice nameravajo v tekočem letu najeti 6 milijard frankov posojila, ki bi z njimi predvsem krile obveznosti v znesku približno 4 milijarde.

Industrija orožja. Vsa industrijska delavnost je v poslednjih letih močno padla po količini in vrednosti. Le industrija orožja prejema na vsem svetu velika naročila in njena bilanca je jako aktivna. Slabi znaki za pomirjenje sveta.

Dopisi.

Križe pri Tržiču. Tudi v našem kraju se vojaki, tako oni iz svetovne vojne in oni, ki so šele odslužili kadetski rok, zelo zanimajo za novo gibanje borcev. V nedeljo smo imeli redni letni občni zbor tukajšnje skupine bojnikov. Občnega zbora so se poleg včlanjenih mož udeležili tudi možje in fantje, ki še niso bili člani. Že med zborovanjem pa so se včlanili in poravnali članarino. Občnega zbora sta se udeležila tudi tov. Kuster, predsednik Zdrženja borcev Jugoslavije in tov. Marinko, delegat bojnikov iz Ljubljane. Z navdušenjem je naše članstvo sledilo izvajanjem obeh govornikov, zlasti je članstvo iskreno pozdravilo združitev vseh bojevniških organizacij v Zdrženje „Boja“. Pri volitvah nove uprave je bil za predsednika ponovno soglasno in z navdušenjem izvoljen dosedanj aglini in obče priljubljeni tov. Franc Zaplotnik. V odbor pa so bili izvoljeni poleg starih naših odbornikov še nekateri novi iz vrst kadrovcv. Tudi v novi upravi bo vodil tajniške posle naš neumorni tov. Pelicon, kateremu se je članstvo na občnem zboru toplo zahvaljevalo za njegovo delo. Izvolili smo dobro upravo, kajti danes je treba odločnih in pogumnih mož, da nastopijo proti škodljivim pojavom, ki so pritirali narod skoro na rob gospodarske propasti. Borci poštenja, le pogumno naprej, neglede na levo in desno!

Celje. V zadnjem času se pri nas v Celju mnogo govori o vašem pokretu in kolikor sem slišal, so vsi silno navdušeni zanj. Mnogi niti ne verjamejo, da je mogoče danes imeti tak pokret, ki pa je skrajna zahteva časa, v katerem živimo. Iz vašega lista Preloma, katerega sem dobil od svojih znancev in katerega, prosim, mi pošljite redno od prve številke dalje, sem razvidel, da ste na pravi poti. Govoril sem z inteligenco in preprostimi, vsi so enako navdušeni. Kratek resume bi bil: Delajte vztrajno dalje in pazite, da se ne vplazijo v pokret ravno tisti, ki so zreli za ljudsko strogo sodbo, kot so to splošno diskreditirani „voditelji“, advokati inozemskih industrij, s čijih pomočjo se danes drže tisoči nepotrebnih inozemcev in sedanjih položajih. Glejte, da ne bo ubogi narod, ki sedaj v vas gleda edinega rešitelja, ponovno še težje razočaran in zapadel v še večjo depresijo, iz katere ga ne dvigne nobena reč več. Imena, katere so v Prelomu, jamčijo za dober glas pokreta. Naj bo blagoslovljeno vaše delo. Ljudje so za vami in gledajo na vas, kajti njih tegoba je na vrhuncu.

Občina Trzin. Tudi v naše pozabljene kraje so začeli prodirati svetli žarki. Nekaj iz Ljubljane prinesenih izvodov „Bojevnika“ in „Preloma“ nas je zelektiziralo in vzbudilo je v nas čuvstva, ki nam sicer niso bila neznana in tuja, ki pa vendar niso mogla na beli dan in so se skrivala globoko v naših srcih. Omenjena lista še-le sta nam odprla oči in pokazala, da nismo osamljeni, temveč da imamo dokaj somišljenikov širom naše domovine, katere navdajajo iste misli, težnje in nade kakor nas. Res odkrita in poštena beseda nam je doslej manjkala in to nas je dušilo. Upravičeno pričakujemo, da bo odslej temu konec in da se bo odslej čul tudi glas ljudstva. Z odkritim veseljem pozdravljamo vstajajoči pokret „Boja“ in potrudili se bomo, da se število njegovih somišljenikov tudi v našem okolišu povzpne do take višine; ki bo lahko tekmovala z ostalimi kraji. V „Prelomu“ smo našli, doslej zamaš iskan odgovor na težko vprašanje, ki nas je mučilo že leta in leta:

Kam drži na desno cesta,
Kam drži na levo pot?
Mož povejte mi po skušnji,
kje se laglje ognem zmot?

Trbovlje. V nedeljo se je vršil tu zbor bojnikov, na katerem sta poleg domačinov poročala tudi tovariša Stane Vidmar in Rozina iz Ljubljane. Podrobno poročilo prihodnjč.

Organizacija.

Pripravljalni krajevni odbor Zdrženja borcev Jugoslavije v Mariboru obvešča s tem vse tovariše bivše bojvnike in vso javnost, da se bo vršil

dne 11. marca dopoldne

V MARIBORU

J A V E N Z B O R »B O J A«.

Iz Ljubljane bo vozil poseben vlak. Cena vožnji tja in nazaj Din 50.—. Kdor želi potovati s tem vlakom na mariborski zbor, naj se že sedaj prijavi v pisarni Osrednjega izvršnega odbora »Boja« v Ljubljani, Kolodvorska ulica 8.

Podrobno obvestilo prihodnjč.

Poziv prijateljem pokreta.

V 5. številki smo objavili na drugi strani „Navodilo za ustanavljanje krajevnih organizacij Zdrženja Borcev Jugoslavije“. Ker so prve številke „Preloma“ že dovolj raztolmačile program našega Zdrženja, bo sleherni čitatelj „Preloma“, ki je točno proučil naše navodilo, lahko presodil, če more sodelovati pri zgradbi naše organizacije.

Zato se obračamo do vseh, ki hočejo pošteno in vneto sodelovati, zlasti pri ustanavljanju krajevnih organizacij, naj se osebeno ali pisмено javijo pisarni našega Osrednjega izvršnega odbora v Ljubljani, Kolodvorska ulica 8.

Pripomnimo, da se mora v vsaki občini ustanoviti krajevna organizacija Zdrženja Borcev Jugoslavije. Če je pa občina zelo močna in razsežna, se ustanovita eventualno dve ali tri, vendar tako, da ne bo nobena s svojim delokrogom posezala preko mej občine, v kateri ima svoj sedež.

Ustanovitelji dobe od naše pisarne potrebno število izvodov pravil, formular za vlogo in navodila, kako se vloga napravi in kolekuje.

Krajevne organizacije Zdrženja Borcev Jugoslavije je mogoče ustanavljati le s pristankom in odobrenjem Osrednjega izvršnega odbora Zdrženja Borcev Jugoslavije, ker so po pravilih te krajevne organizacije sestavni del našega Zdrženja. Zato je potrebno, da nas ustanovitelji točno informirajo o vsem in nam dajo tudi vse zahtevane podatke o ljudeh, ki naj vstopijo v pripravljalne odbore.

Upamo, da se bo na ta naš poziv oglašil marsikdo, ki soglaša z našim pokretom in bi rad sodeloval, pa se morda iz skromnosti ni hotel siliti v ospredje. Ljubo nam bo, če to skromnost zdaj opusti, kajti rabimo veliko agilnih, vnetih in poštenih sodelavcev.

S tovariškim pozdravom!

Zdrženje Borcev Jugoslavije „Boj“ v Ljubljani,

**Osrednji izvršni odbor,
Kolodvorska ul. 8.**

Opozorilo rezervnim oficirjem. Rezervni oficirji se tem potom opozarjajo, da nemudoma izpolnijo Kartone ter jih izpolnjenе vrnejo mestnemu vojaškemu uradu. Ob tej priliki se pozivajo, da pridejo ob uradnih urah, to je ob torkih in petkih razen praznikov od 18.—19. ure v društveno pisarno, Zvezda II. nadstropje, da prečitajo važno odredbo Ministrstva vojske in morarice. V čim večjem številu pa naj se udeležijo družabnih večerov z aktivnimi oficirji v Oficirskem domu v vojašnici vodje Mišiča na Taboru. Prihodnji bo v soboto 24. t. m. ob 21. uri. Odbor.

Tiskovni sklad. Vsem somišljenikom, ki so darovali za tiskovni sklad „Preloma“, se tem potom najtopleje zahvaljujemo z željo, da najdejo čim več posnemovalcev v podpiranju našega tiska.

KONZORCIJ „PRELOMA“.

Poverjeniki za „Prelom“. V vsakem kraju rabimo poverjenika za „Prelom“. Kdor želi to postati, naj se s točnimi podatki obrne na Upravo „Preloma“, Kolodvorska ul. 8, Ljubljana.

Konec članka Kinokoncesije v Sloveniji, ki nam ga je dal v objavo Oblastni odbor Udruženja vojnih invalidov za Dravsko banovino, izide v prihodnji številki „Preloma“.

UREDNIŠTVO.

Pravila „Boja“.

(Nadaljevanje.)

Čl. 16.

Krajevni izvršni odbori, krajevne organizacije in poverjeništa.

V posameznih krajih Dravske banovine, kjer obstoje skupine ali podružnice v Združenju borcev kolektivno včlanjenih enot, se z odobritvijo Osrednjega odbora ustanove krajevni izvršni odbori, ki sestojijo iz 3 do 5 članov.

Kjer pa takih, kolektivno včlanjenih enot ni, ali če se pokaže krajevna potreba, se morejo s pristankom Osrednjega izvršnega odbora ustanoviti iz neposrednih članov Združenja krajevne organizacije, ki so podrejene Osrednjemu izvršnemu odboru.

Osrednji izvršni odbor ustanavlja, kjerkoli se za to pokaže potreba, poverjeništa 1—3 oseb.

Za vse te krajevne zastope predpiše Osrednji izvršni odbor poseben pravilnik.

Čl. 17.

Naloga krajevnih izvršnih odborov, krajevnih organizacij in poverjeništev.

1. Izvajati načela in pravila Združenja borcev ter ga zastopati v okolišju, ki ga jim določi Osrednji izvršni odbor;

2. zbirati in združevati v svojem okraju vojne dobrovoljce, rezervne častnike, četnike, vojne invalide in druge bojevnike in somišljenike ter jih odvajati pristojnim bojevnikiškim organizacijam;

3. sklicovati sestanke bojevnikov svojega okoliša, prirejati predavanja, kulturne, prosvetne in gospodarske tečaje, dobrodelne, zabavne in druge prireditve v smislu teh pravil;

4. ravnati se po smernicah in navodilih Osrednjega izvršnega odbora Združenja;

5. poročati Osrednjemu izvršnemu odboru o svojem delovanju in uspehu ter mu stavljati predloge.

Osrednji izvršni odbor more razrešiti one krajevne odbore, organizacije in poverjeništa, ki ne delajo v duhu pravil in ne izpolnjujejo svojih dolžnosti ter mesto njih postaviti začasnega komisarja (ali komisarijata). Ta vodi tekoče posle po navodilih Osrednjega izvršnega odbora in pripravi v teku treh mesecev konstituiranje novega odbora.

Čl. 18.

Banovinski zbor delegatov in banovinski kongres.

Osrednji izvršni odbor more v svrhu manifestacij v duhu teh pravil sklicati banovinske zbor delegatov posameznih krajevnih izvršnih odborov, krajevnih organizacij in poverjeništev, kakor tudi zbor vsega članstva v banovini ali kongres. Dnevni red in nalogo zborov določi Banovinski odbor, ki jih tudi upravlja.

V nobenem primeru ti zbori ne morejo spreminjati pravil in ustroja Združenja borcev Jugoslavije.

Čl. 19.

Pravice in dolžnosti članstva.

Kolektivno včlanjene enote in posamezno članstvo imajo pravico do zastopstva v upravi Združenja po določenih teh pravil ter do ugodnosti, ki jim jih ta nudijo.

Za kolektivno včlanjene enote ostanejo z vstopom v Združenje v veljavi lastna, zanje veljavna pravila glede njihovega samostojnega delokroga. Za skupno delo bojevnikiških organizacij pa se podreajo pričujočim pravilom.

Kolektivni in posamezni člani imajo pravico stavljati predloge po svojih zastopnikih v upravi Združenja. Pismo pa morejo staviti Osrednjemu izvršnemu odboru tudi neposredno predloge.

Kolektivni in posamezni člani so dolžni redno plačevati članarino, pokoravati se sklepom uprave Združenja v smislu teh pravil in delovati za prosoh Združenja borcev Jugoslavije.

Čl. 20.

Pravice in dolžnosti predsednika, odbornikov in namestnikov.

Poleg funkcij, ki jih nalagajo ostale odločbe teh pravil, imajo člani uprave Združenja še te pravice in dolžnosti:

Predsednik Združenja predseduje sejam, vodi razprave in predstavlja Združenje na zunaj in pred oblastmi ter podpisuje vse društvene listine.

I. podpredsednik zastopa v vsem predsednika, če je ta zadržan;

II. podpredsednik ima isto nalogo, če je poleg predsednika zadržan tudi I. podpredsednik;

I. tajnik vodi vse zapiske in društveno korespondenco, vodi statistiko članstva in podpisuje s predsednikom vse društvene listine, v kolikor niso finančnega značaja;

II. tajnik pomaga v vsem I. tajniku in ga nadomešča, kadar je ta zadržan.

Blagajnik upravlja blagajno Združenja, vodi blagajniške knjige ter podpisuje s predsednikom društvene listine finančnega značaja.

Blagajnikov namestnik pomaga blagajniku.

Gospodar upravlja inventar Združenja in njegovo nepremično posest.

Arhivar zbira in upravlja arhiv Združenja.

Vsi ostali odborniki se morajo redno udeleževati sej Osrednjega izvršnega odbora, Banovinskega odbora in odsekov, katerih člani so, ter pomagati funkcionarjem Združenja.

Odbornika, ki zaporedoma neopravičeno izostane od treh sej, more Osrednji izvršni

oobor razrešiti in na njegovo mesto poklicati prvega zaporednega namestnika iz njegove skupine, ki postane s tem pravi odbornik. V tem primeru pozove Osrednji izvršni odbor dotično skupino, da imenuje novega namestnika.

Namestniki morajo na povabilo Osrednjega izvršnega odbora prisostvovati odborovim sejam s posvetovalnim glasom.

Čl. 21.

Izstop in izključitev iz Združenja.

Kolektivno včlanjene enote lahko izstopijo iz Združenja s tem, da se pravomočno sklep dotične enote pismeno in utemeljeno sporoči Osrednjemu izvršnemu odboru. Izstop pa obvelja šele potem, ko je o njem razpravljala Banovinski odbor. Dotlej veljajo vse gmotne obveznosti dotične enote napram Združenju.

Banovinski odbor sme z utemeljitvijo izključevati kolektivno včlanjene enote z $\frac{2}{3}$ večino.

Posamezni člani vedno lahko izstopijo iz Združenja, morajo pa prej poravnati svoje gmotne obveznosti.

Osrednji izvršni odbor sme posamezne članke izključiti iz Združenja, če škodujejo ugledu in nalogi Združenja. Izključitev je takoj izvršna, dopustna pa je pritožba na Banovinski odbor.

Članstvo preneha nadalje s črtanjem, če je kolektivni ali posamezni član 6 mesecev v zaostanku s članarino; s pravnim prenehanjem obstoja včlanjene enote ali s smrtjo posameznega člana.

Čl. 22.

Članarina.

Kolektivno včlanjene enote plačujejo pavšalno članarino, sorazmerno s številom članstva in po svoji finančni moči, a dogovorno z Banovinskim odborom.

Za posamezne članke določi članarino pri sprejemu Osrednji izvršni odbor, ki pri določitvi upošteva tudi krajevne razmere itd.

Čl. 23.

Redni člani plačujejo redno letno članarino, ki jo določi Banovinski odbor.

Podporni člani morejo biti oni, ki plačujejo po Banovinskem odboru določeno podporino.

Ustanovni član je oni, ki plača enkrat za vselej ustanovnino, ki jo določi Banovinski odbor.

Za častne članke imenuje Banovinski odbor one, ki so si pridobili posebnih zaslug za organizacijo.

Dobrotnik postane, kdor daruje „Boj-u“ najmanj 3000 Din. Imenuje ga Osrednji odbor. Redni in podporni člani dobijo od Osrednjega izvršnega odbora članske izkaznice in znake, ustanovni člani in dobrotniki častne listine, častni člani pa diplome od Banovinskega odbora.

Čl. 24.

Društveni znaki, pečati, članske legitimacije in obleka.

Upravne edinice Združenja imajo pečat z napisom, ki odgovarja njihovi funkciji in z nazivom Združenja borcev Jugoslavije. Kratica „Boj“ je na pečatu posebno vidna. Posameznosti predpiše Osrednji izvršni odbor.

Ta bo predpisal tudi znake za članke Združenja in kroj.

Članska legitimacija se bo izdajala posameznim članom Združenja, s kolektivno včlanjenimi enotami pa se vprašanje posebne legitimacije uredi pri vstopu v Združenje.

Čl. 25.

Razsodišče.

Spore osebnega značaja in one, ki jih odstopi Banovinski odbor, razsoja razsodišče. Tega tvorijo trije člani, ki jih imenuje Banovinski odbor.

Proti razsodbi razsodišča je možna pritožba na Banovinski odbor, ki razsoja končno veljavno. Kdor se ne pokori njegovi razsodbi, se izključi iz organizacije.

(Konec sledi.)

Poravnajte naročnino!

Zahtevajte „Prelom“ v vseh kavarnah, gostilnah, brivnicah itd.!

Tiskovine naročajte samo pri

J. BLASNIKA NASL.

Univerzitetna tiskarna, litografija in kartonaža d. d.

Ljubljana, Breg 10-12

Priporoča se
**KAVARNA
'EVROPA'**
A. Tonejc

F. HREHORIČ

Manufakturna veletrgovina
Telefon št. 24-04

Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta št. 28

Gradbeno podjetje in tehnična pisarna

Miroslav Župan
stavbenik, zapriseženi sodni izvedenec
Ljubljana

Poštni ček. rač. št. 12.884. — Telefon št. 2108.

Beton, železobetonske vodne zgradbe, arhitektura ter vsakovrstne visoke zgradbe itd. — Sprejemanje v strokovno izvršitev vseh načrtov stavbne stroke. — Tehnična mnenja. — Zastopstvo strank v tehničnih zadevah.

Priporoča se
GREGORC & Ko.
Veletrgovina specializirane in kolonialnega blaga
Telefon št. 22-46.
Brzjav: GREGORC.
Zahtevajte specijelne ponudbe.

Red je prihranek!

Pišite nam še danes ali pokličite številko 3338, ako želite, da Vam za skromno ceno uredimo

knjigovodstvo, bilanco, skladiščne bilance, davčno napoved, organizacijo podjetja
Ljubljana, Šelenburgova 6/1.

Vsak, ki dela, gradi podlago lastni delavnosti, če daje vedno in dosledno prednost domačim izdelkom

je prva domača žarnica

kvalitativno enakovredna tujim izdelkom

Dobi se povsod.

Prodajni urad in skladišče
Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 10
Telefon 33-70. Brzjav: Jugolampa
Izročila v Ljubljano
Telefon 2-15. Brzjav: Jugolampa